

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

16. ročník, školský rok 2023/24

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* A felsorolt várak- és kastélyok neveit sorold a térképen található számokhoz, amelyek meghatározzák és szemléltetik előfordulási helyüket. Írd a válaszlapra a megfelelő betű- és számkombinációt.

a) Vöröskő – vára

b) Zboró/Zborov – vára

c) Kékkő – vára

d) Oroszlánkő/Vršatec – vára

e) Árva /Oravský vára

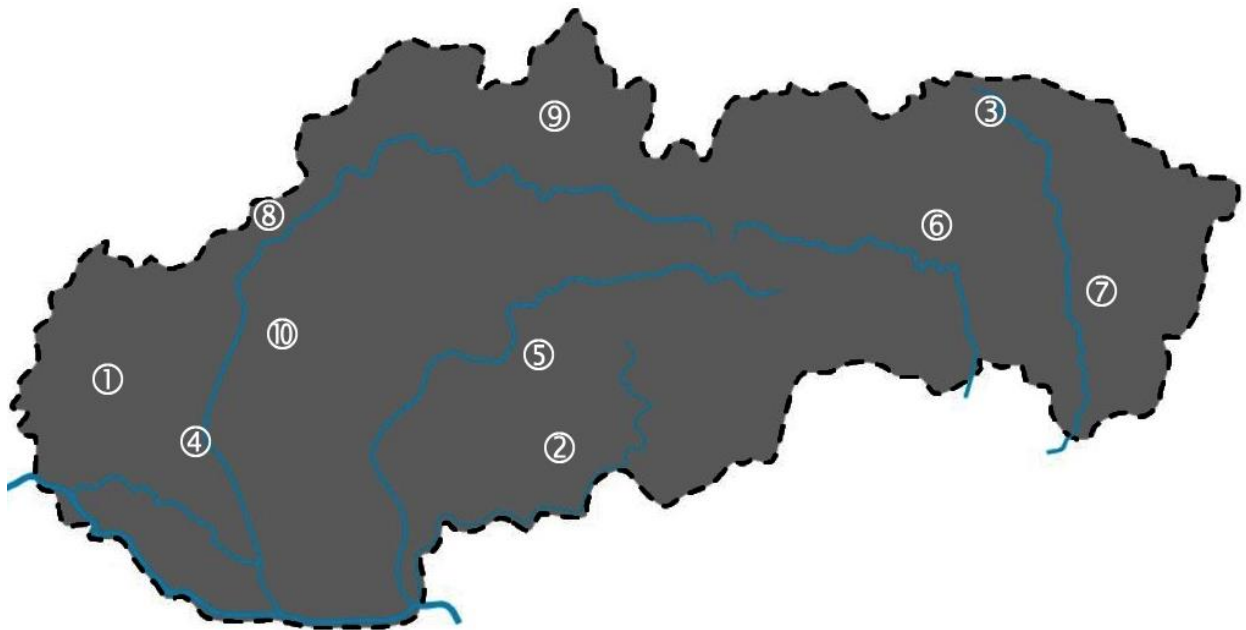
f) Nagymihályi/Michalovce – kastély

g) Nagytapolcsány – vára

h) Galánta – neogótikus kastély

ch) Végles/Víglaš – kastély

i) Sáros/Šariš – vára

2.* Állítsd párba a felsorolt várakat/kastélyokat és a rájuk jellemző tényeket. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt. A felsorolt objektumok közül melyik látható a fényképen?

- a) Divény
- b) Fülek
- c) Likava
- d) Selmecbánya – Újvár
- e) Appony/Oponice – nagy kastély

- 1) Thököly Imrét Közép-Magyarország királyává koronázták
- 2) a történelmi könyvtár felújítása
- 3) toronyként épült 4 sarokbástyával
- 4) Liptóból Árvába vezető út mentén épült
- 5) a császári hedsereg felrobbantotta

3.* Figyelmesen olvasd el az alábbi, az árvai várral kapcsolatos kijelentéseket és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) A vár az Arriva néven ismert.
- b) Az első írásos emlék 1367-ből maradt fenn.
- c) Több mint 20 évig trencsényi Csák Máté uralta a várat.
- d) A 14. században a vár a Thurzó család birtokába került.
- e) A várat Pika (Pikay) Gáspár vezetésével elfoglalták a felkelők.

4.* Figyelmesen nézd meg az alábbi képeket. A felsorolt lehetőségek közül írd a válaszlapra azt az öt várat/kastélyt, amelyek nem láthatók a képen.

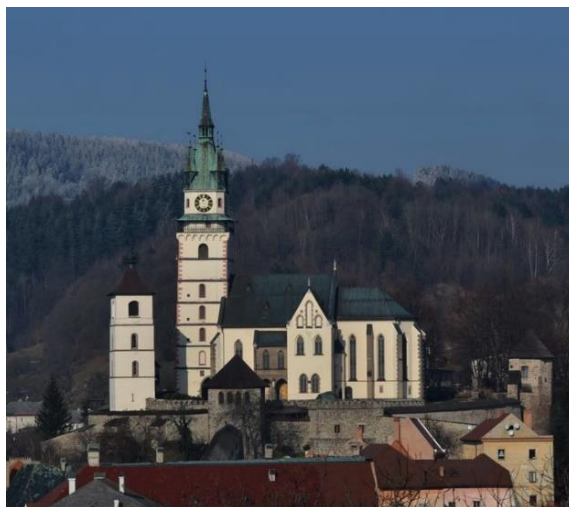
Divény/Divín – vár, Galánta – neogótikus kastély, Vittenc/Chtelnica – kastély, Likava – vár, Kékkő/Modrý Kameň – vár, Sáros/Šariš – vár, Tapolcsány/Topolčany – vár, Végles/Víglaš – kastély, Oroszlánkő/Vršatec – vár, Garamszentkereszt/Žiar nad Hronom – kastély

5.* A kőrmöcbányai vár több épületből áll. Az alábbi lehetőségek közül válaszd ki a négy helyes megoldást. A válaszlapra írd a helyes megoldások betűjeleit.

- a) Szent Erzsébet -templom
- b) Szent András- csontház (karner)
- c) óratorony
- d) Szent Zsófia -kápolna
- e) Szent Mihály- csontház (karner)
- f) a Himmelreich-féle lakótorony
- g) Szent Katalin -templom
- h) a régi városháza átalakított épülete

6.* Állapítsd meg, hogy melyik négy állítás igaz Vittenc/Chtelnica kastélyáról. Írd a válaszlapra a helyes válaszok négy betűjelét.

- a) A régebbi épület helyén gótikus kastélyt építettek.
- b) A 18. században a kastélyt klasszicista stílusban átépítették.
- c) A négy szabadon álló rokokó pavilon a kastély körül egyedülálló elemnek bizonyul.
- d) A régebbi épület helyén reneszánsz kastélyt építettek.
- e) A tíz szabadon álló rokokó pavilon a kastély körül egyedülálló elemnek bizonyul.
- f) A 18. században a kastélyt barokk stílusban átépítették.
- g) A kastélyban a Hlinka Ifjúság Felsőbb Parancsnoki Iskolája működött.

7.* Válassz ki egy helyes lehetőséget a felsoroltak közül és írd a válaszlapra.

- a) Melyik király levelében található az első írásos említés Végles/Vígľaš kastélyáról:
Károly Róbert, Lajos, Zsigmond, Korvin Mátyás.
- b) Melyik várban/kastélyban található a Bábművészeti Kultúrák és Játékok Múzeuma
Bajmóc/ Bojnice, Kékkő/Modrý Kameň, Vöröskő/Červený Kameň, Nagymihály/Michalovce.
- c) Milyen alakú a Szepesi várban található hatalmas torony
trapéz/lichobežník, kör/kruh, négyzet/štvorec.
- d) Melyik évből származik az első írásos emlék a pozsonyi várról
907, 1007, 1117, 1217.
- e) Milyen alakú a Sáros vára központjában található hatalmas torony
trapéz/lichobežník, kör/kruh, négyzet/štvorec.
- f) Kiknek a betörése fenyegetett, amikor magépült a selmecebányai Újvár
tatórok, kurucok, törökök, labancok.
- g) Hogyan nevezték régen Zboró/Zborov várát
Tekvica, Makovica, Jadernica, Muchovica.
- h) Melyik vár található Divényhez/Divín legközelebb
Csejte/Čachtice, Fülel/Filákovo, Sepes vára/Spišský hrad, Sáros vára/Šarišský hrad.

8.* A várakat, várkastélyokat és kastélyokat különböző módon használták ki. Írd a válaszlapra a hiányzó kifejezéseket.

- a) A bazini várkastélyban volt a borászok ... **A** ...
- b) A garamszentkereszti / Žiar nad Hronom volt a ... **B** ... főiskola.
- c) A nagymihályi/ Michalovce kastélyban 1945 után volt a Nemzeti ....**C**.....állomása.

9.* Figyelmesen olvasd el az alábbi kijelentéseket és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) A 11. században Magyarországon bevezették a vármegyerendszert.
- b) A vármegye élén az ispán állt, akit a nemesség választott.
- c) A vármegyerendszer a régebbi megyei vár rendszerét követte, amely még Nagy-Morávia idején jött létre.
- d) A legrégebbi megyékhez tartozott Pozsony, Nyitra, Zemplén, Óbars/Starý Tekov és Nagysáros/Velký Šaris.
- e) A mai Szlovákia területén 11 megye létezett.

10. Válaszolj az alábbi, Mária Teréziával (a képen látható) kapcsolatos kérdésekre. A válaszokat írd a válaszlapra.

- a) Melyik két személyiség nem volt rokoni kapcsolatban Mária Teréziával?
VI. Károly,
II. Frigyes,
Lotaringiai Ferenc István ,
Mária Antoinett,
II. József,
XV. Lajos.

b) Melyik három jelző jellemzi Mária Terézia uralkodásának idejét?

demokratikus, abszolutista, felvilágosult, evangélikus, föderalista, republikánus, centralista

11. Figyelmesen olvasd el az alábbi kijelentéseket, amelyek a francia forradalom időszakához kapcsolódnak és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Danton és Robespierre voltak a forradalom „atyjai”, miközben egyiküket meggyilkolták a másik pedig a kivégzőhelyen végezte.
- b) A forradalom ellenzőit felakasztották, az akasztófát használták a kivégzéshez.
- c) Az újonnan megválasztott francia parlament Nemzeti Konventnek nevezte magát és magához ragadta a törvényhozás, a kormányzás és a bírászkodás jogát.
- d) A jakobinusok a kereszténységet a Legfelsőbb Lény kultuszával váltották fel, és új naptárt vezettek be.
- e) A forradalom a Bastille bevételével végződött.

12. A felsorolt állítások közül melyek nem igazak Bonaparte Napóleon-ról? Írd a válaszlapra azt a négy betűjelet, amelyek mellett ott vannak a nem igaz állítások.

- a) Egy államcsíny és a Direktórium 1804-es megszüntetése után került hatalomra.
- b) Második konzullá nevezték ki, majd császárrá koronázták.
- c) Magna Charta néven polgári törvénykönyvet adott ki, amely a forradalmi követelésekre hivatkozott a szabadságjogokkal és az egyenlőséggel kapcsolatban.
- d) Sikerült legyőznie ellenségeit és elfoglalni Európa jelentős részét.
- e) A kontinentális blokádnak köszönhetően sikerült gazdaságilag megtörnie Angliát.
- f) Kénytelen volt lemondani a trónjáról, és miután egy sikertelen kísérlet után visszatért, száműzetésben halt meg egy távoli szigeten.

13. Az 1859-es solferínói csatának több jelentős következménye volt. Az alább felsorolt lehetőségek közül válaszd ki a két helyes választ. Írd a válaszlapra a helyes lehetőségek betűjelét.

- a) meggyengítette Ausztria pozícióját Olaszországban
- b) meggyengítette Franciaország pozícióját Olaszországban
- c) J.H. Dunant létrehozta a Vöröskeresztet
- d) J.H. Dupont léztehozta a Vöröskeresztet

14. Írd a válaszlapra azt a három betűjelet, amely a második ipari forradalmat jellemzi.

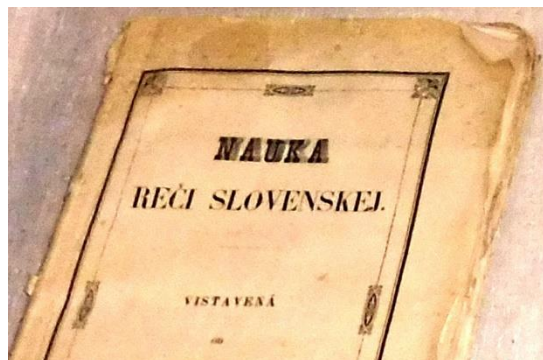
- a) gőzgép
- b) villanymotor
- c) belső égésű motor
- d) humán tudományok fejlesztése
- e) természettudományok fejlesztése

15. Az alábbi információk közül válassz ki hármat, amely összefügg Oroszország helyzetével a 18. század végén és a 19. század foyamán. Írd el a válaszlapra.

Lengyelország szétesztása, Szeged -melletti ütközet (1849), a dekabristák felkelése (1825), az erősödő jobboldali mozgalom, a jobbágyság megszüntetése (1861)

16. A felsorolt művekhez írd a szerzőket. Írd a válaszlapra a megfelelő betű- és számkombinációt.

a) O literárnej vzájomnosti medzi kmeňmi a nárečiami slovanskými	1) Ľ. Štúr
b) Jazykovedno-kritická rozprava o slovenských písmeňach	2) P. J. Šafárik
c) Náuka reči slovenskej/ Szlovák nyelvtankönyv	3) A. Bernolák
d) Slovanské starožitnosti /Szláv régiségek	4) J. Fándly
e) Zelinkár /Gyógyfüvészkönyv	5) J. Kollár

17. 1848. május 11-én Štúr és társai kihirdették A szlovák nemzet kérelmei című programot. Írd a válaszlapra vagy jelöld meg a helyes válaszokat az alábbi kérdésekre.

- Írd le a város jelenlegi nevét, ahol ezeket a kérelmeket kihirdették.
- Mondható ez a szlovákok első politikai programjának?
- Az új magyar kormány reakciója az említett dokumentumra összhangban volt a hirdetett demokráciaeszmével?
- A felsorolt pontok közül melyik három volt a Kérelmek része?
Írd a válaszlapra a helyes válaszok számjeleit.

- 1) legyen a szlovák nyelv hivatalos nyelv Magyarországon
- 2) Magyarország váljon az egyenjogú nemzetek országává
- 3) Szlovákiának saját parlamentje legyen
- 4) a szlovákok lakta megyékben a szlovák váljon hivatalos nyelvvé
- 5) alakuljon meg a szlovák kormány

18. Az alábbi évek meghatározzák: egy politikai időszak tartamát, egy jelentős nemzeti intézmény fennállásának időszakát és egy egykori államalakulat fennállásának éveit. Írd a válaszlapra, mit határolnak be a felsorolt évszámok. Segítenek a kezdőbetűk. Mindegyik évszám a szlovákok történetéhez kapcsolódik a 19. században és a 20. század elején.

- 1849 – 1859
- 1863 – 1875
- 1867 – 1918

19. A szlovákok nemzeti életének központja a 19. és a 20. század fordulóján Túrocszentmárton volt. Az alább felsorolt szervezetek, intézmények és egyesületek közül melyek működtek Túrocszentmártonban abban az időben? Írd a válaszlapra a helyes válaszok betűjeleit.

- a) Szlovák Nemzeti Párt
- b) Szlovák Néppárt
- c) Szent Adalbert Egyesület/Spolok sv. Vojtecha
- d) Živena Egyesület
- e) Nemzeti nyomda
- f) Tranoscius Egyesület
- g) Szlovák Muzeológus Társaság

Autori: PaedDr.. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Vydal: NIVaM, 2024 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády